

Lorenz Reinhard

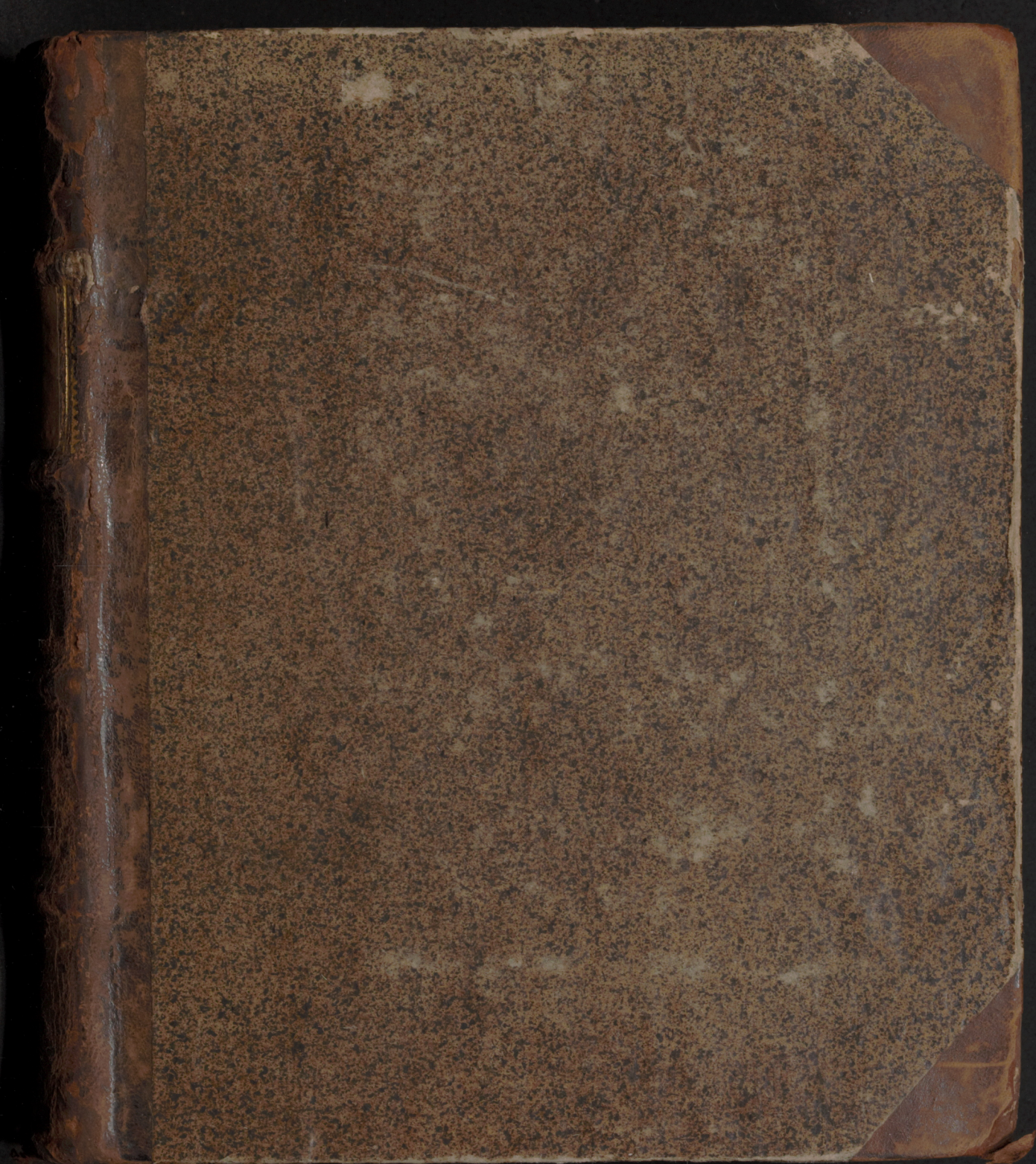
**Sciagraphia Et Prodromvs Theologiae Exegeticae Plane Nova Methodo
Conscriptae : Accessit Commentatio Brevis De Immortalibvs Qvorvndam In
Exegeticam Theologiam Meritis**

lenae: Apvd Io. Mich. Hornivm, MDCCXXXV.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn85750603X>

Druck Freier Zugang

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn85750603X/phys_0001

DFG

385

A. B.

48. 6. 8.

18

Fa-1092 (18.)

2.

3.

23.

4.

22.

21.

5.

20.

6.

19.

7.

18.

8.

17.

9.

15.

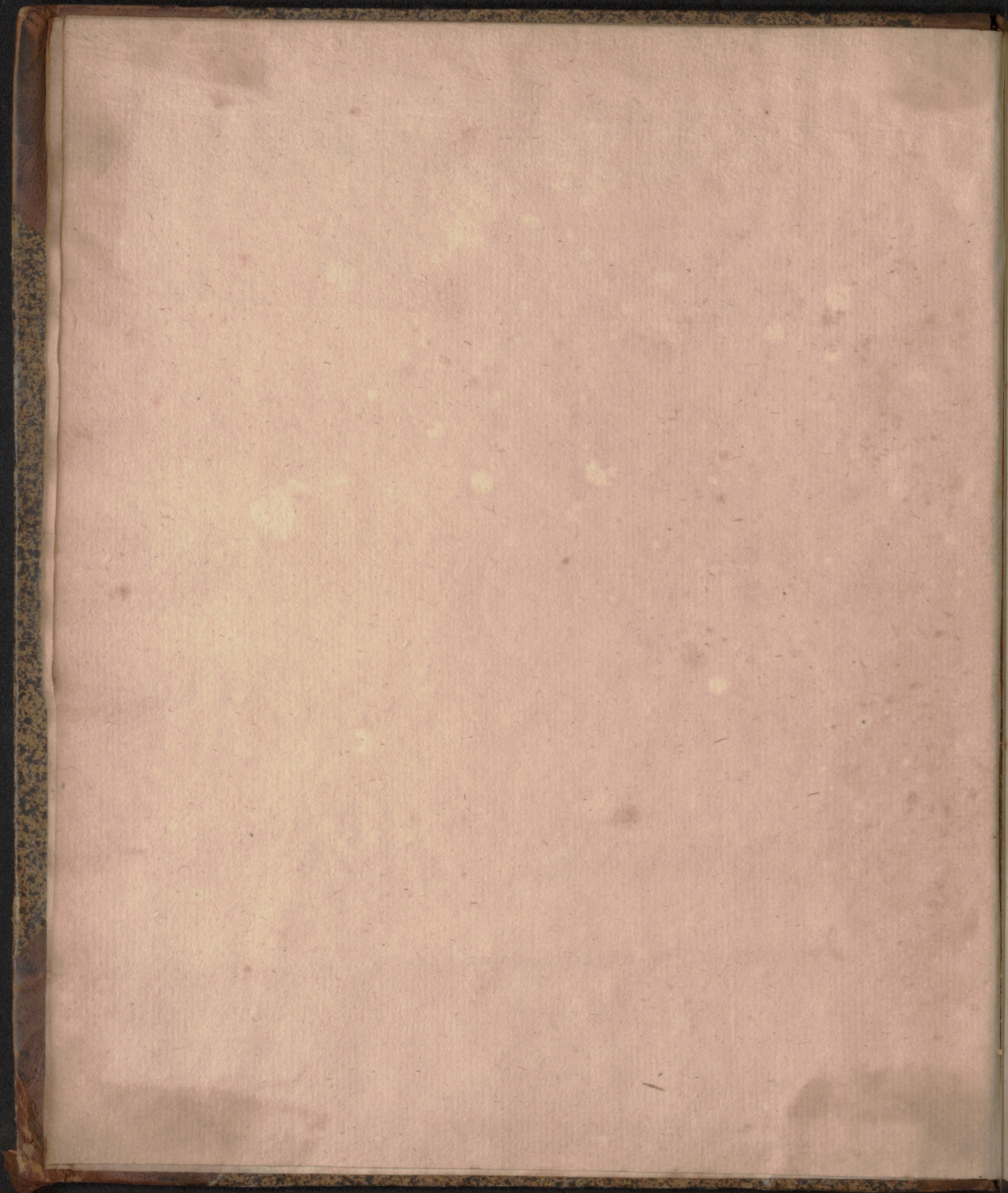
10.

14.

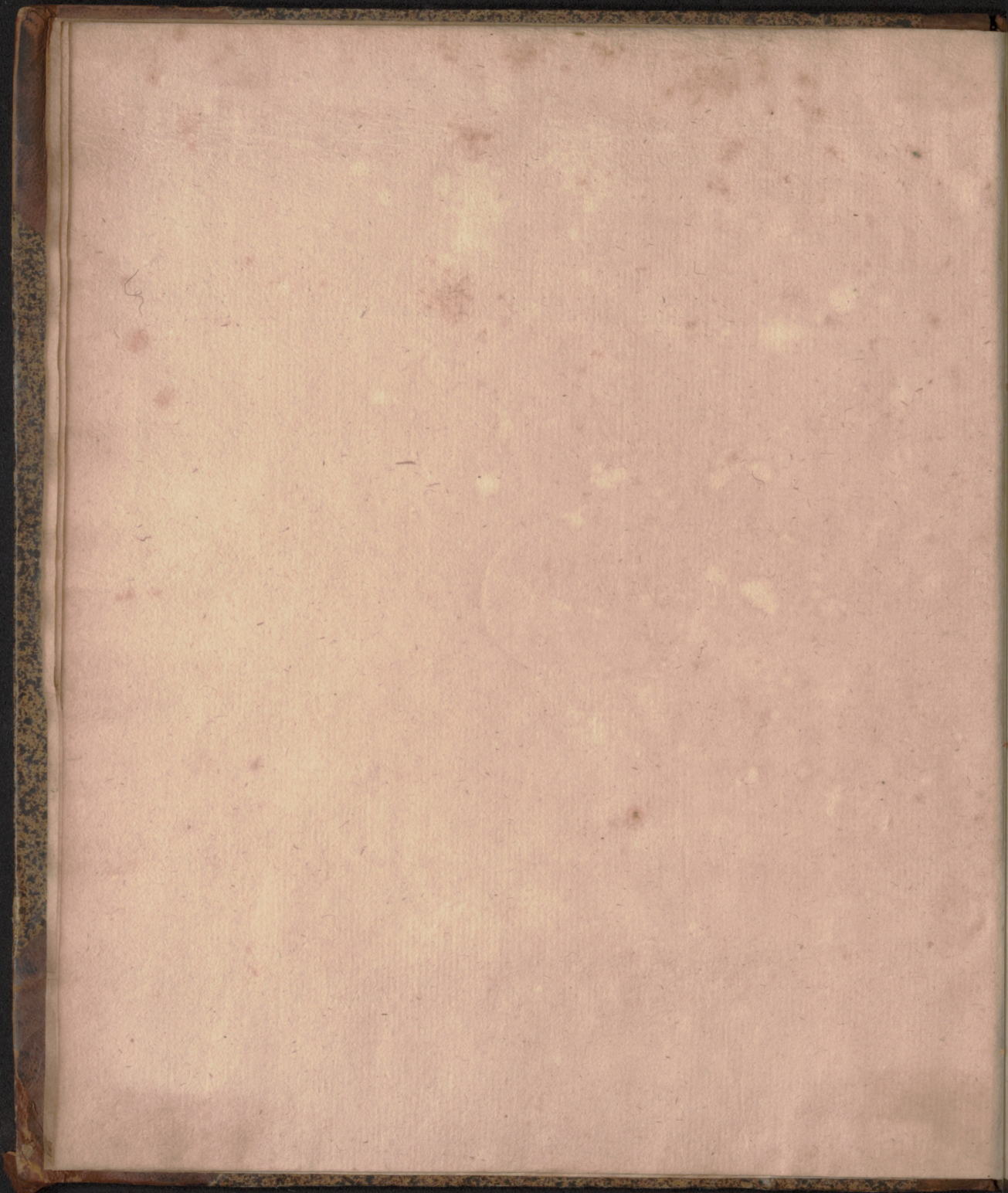
11.

12.

2.
3. 23.
4. 22.
5. 21.
6. 20.
7. 19.
8. 18.
9. 17.
10. 16.
11. 15.
12. 14.
13. 13.
14. 12.
15. 11.
16. 10.
17. 9.
18. 8.
19. 7.
20. 6.
21. 5.
22. 4.
23. 3.
24. 2.

2.

3.

23.

4.

22.

21.

5.

20.

6.

19.

7.

18.

8.

7.

9.

10.

14.

11.

12.

23.

22.

21.

20.

SCIAGRAPHIA .
 ET
 PRODROMVS
 THEOLOGIAE
 EXEGETICAE,
 PLANE NOVA METHODO
 CONSCRIPTAE.

AVCTORE
 LAVRENTIO REINHARDO,
 S. S. THEOL. DOCTORE ET PROF. PVBL.
 AC V. D. M. VINARIENSI.

ACCESSIT COMMENTATIO BREVIS
 DE IMMORTALIBVS QVORVNDAM IN EXE-
 GETICAM THEOLOGIAM MERITIS.

IENAE
 APVD IO. MICH. HORNIVM.
 M DCC XXXV.

SCIAGRAPHIA

ET

PROBROMVS

THEOLOGICAE

EXEGETICAE

PLANE NOVA METHODO

CONSCRIBIT

AUCTORE

LAURENTIO REINHARDO

S. S. THEOL. DOCTORE ET PROE PUBL.

AC V. D. M. WINDHENSII

ACCESIT COMMENTATIO BREVIS

DE IMMORTALITATE ANIMAE IN EXE

GETICAM THEOLOGIAM MERITO

LIBER

COND. IOH. NICH. HORNING

M. DC. XXXV.

CELISSIMO
 ILLUSTRISIMOQVE COMITI
 AC DOMINO,
 DOMINO
 HENRICO III.

SENIORIS STIRPIS RUTHENO,
 S. R. I. COMITI AC DYNASTAE A PLAVIA,
 DYNASTAE GREIZAE, CRANNICHFELDAE,
 GERAЕ, SCHLEIZAE ET LOBEN-
 STEINII ETC.

COMITI AC DOMINO SVO
 LONGE GRATIOSISSIMO,

PERENNEM FELICITATEM PRECATVR
 AVCTOR.

23.

22.

21.

20.

Collaudate COMES, CELSISSIME
RECTOR eorum,

QVOS TIBI subiectos propria ter-
ra fovet!

Maiores tollit gestarum gloria re-
rum,

TV vivis PATRIAE nomine re-
que PATER.

TE virtutis honos, locuplesque peri-
tia rerum,

Insignis pietas, tollit ad astra diu.

Accipe, quod mitto, CELSISSIME,
fronte serena,

Menteque propensa perge favere
mihi.

A 3

Det

23.

22.

21.

20.

DET DEVS omnipotens longævæ
tempora vitæ,

Vt possis læta prosperitate frui.

TEQUE beet semper ridens fortuna
secunda.

IOVA meis votis pondus inesse
velit.

Scripsi Vinarie

á. d. XX. Oã. M DCC XXXXIV.

PRAEFATIO
AD LECTOREM BENEVOLVM.

Plausum adhuc feliciter na-
cti sunt libri mei, quibus
Theologiam *Dogmaticam,*
Moralem & Polemicam ex-
plicui. Expetierunt sibi nuper nonnulli
Theologorum, ut methodum conscriben-
dæ

23.

22.

21.

20.

dæ *Theologia Exegetica* ipsis ostenderem.
Quam ob rem de plane nova methodo
exegeticæ theologiæ, iam litterarum mo-
numentis a me consignatæ, sed per annum
adhuc spatium novis subinde observationi-
bus augendæ ac locupletandæ, illos cer-
tiores reddere decrevi: spe fretus, fore, ut
benevolo iudicio suo conatus meos adpro-
bent, aut salutaribus consiliis suis labores
meos fortunent. Vale, lector candide,
meisque studiis fave.

I. N. I.

23.

22.

21.

20.

I. N. I.
 EXEGETICAE THEOLOGIAE
 PARS PRIMA
 COMPLECTITVR
 BIBLIOLOGIAM SACRAM,
 SEV
 NOTITIAM LIBRORVM SCRIPTV-
 RAE CANONICORVM.
 CVIVS

- Cap. I. Exhibet doctrinam de canone
 V. T.
2. divinam auctoritatem pentateuchi Mo-
 faici exponit.
 3. Isagogen historico-theologicam in libros
 historicos V. T. præbet.
 4. de libro Iobi exponit.
 5. in Psalmos Davidis introducit.
 6. de libris Salomonis differit.

EXEGETICAE

B

7. de

7. de Prophetis maioribus differit.
8. de Prophetis minoribus exponit.
9. exhibet doctrinam de canone N. T.
10. introducit in quatuor Evangelia.
11. complectitur introductionem in Acta Apostolorum.
12. de epistolis Pauli differit.
13. de epistolis Petri exponit.
14. de epistolis Ioannis differit.
15. Isagogen præbet in epistolas Iacobi & Iudæ.
16. introductionem in Apocalypsin Ioanneam exhibet.
17. notitiam optimorum commentatorum suppeditat.

EXEGE-

EXEGETICAE THEOLOGIAE

PARS SECUNDA

COMPLECTITVR

CRITICAM SACRAM,

SEV

SCIENTIAM DE PERFECTIONE TEXTVS
SCRIPTVRÆ AVTHENTICI, VARIISQVE
EIVSDEM VERSIONIBVS,
ITEMQVE DE CODICIS SACRI IN-
TEGRITATE ET DIGNITATE.

CVIVS

Cap. I. Exhibet *criticam* sacram V. T. Idcirco exponit

Sect. 1. de linguæ Hebraicæ antiquitate, dignitate, & variis eiusdem fatis.

2. de codicis Hebraici divina origine.
3. de litteris, vocalibus, & accentibus linguæ Hebraicæ.
4. de integritate & partitionibus codicis Hebræi.

B 2

5. de

23.

22.

21.

20.

5. de Chaldaismo Biblico.

6. de Masora, item de Keri & Cetibh.

7. de versione LXX. Interpretum Græca V. T.

Cap. II. Exhibet *criticam* sacram N. T. Idcirco exponit.

Seçt. 1. de stylo N. T. Græco.

2. de integritate & partitionibus codicis Græci.

3. de variantibus Græci codicis lectionibus.

4. de libris pseudepigraphis N. T.

5. de versione N. T. Syriaca.

EXEGE-

EXEGETICAE THEOLOGIAE

PARS TERTIA

COMPLECTITVR

HERMENEVTICAM SACRAM
GENERALEM,

SEV

SCIENTIAM, DIVINAS SCRIPTVRAS
ITA INTERPRETANDI, VT VERVS
ET GENVINVS SPIRITVS SANCTI
SENSVS INDE ERVATVR CER-
TISSIME.

CVIVS

Cap. I. Exponit de variis subsidiis exege-
ticis.

- 2. de scrutinio verborum ac phrasium
Grammatico, Rhetorico & Logico.
- 3. de sensu scripturæ, præcipue de sensu
mystico.
- 4. de emphasibus scripturæ.
- 5. de analogia fidei, in interpretatione
scripturæ respicienda.

B 3

6. de

23.

22.

21.

20.

6. de investigatione scopi textus biblici,
& utilitate analyseos Logicæ libro-
rum biblicorum.
 7. de parallelismo sacræ scripturæ.
 8. de apodixi Biblica.
-

EXEGETICAE THEOLOGIAE

PARS QUARTA

COMPLECTITVR

HERMENEVTICAM SACRAM
SPECIALEM.

CVM

HÆC IN REALEM ET VERBALEM DI-
VIDATVR;

I. REALIS exhibet doctrinas

Cap. 1. de ratione interpretandi *typos* V. T.

2. de ratione interpretandi *emblemata* bi-
blica V. & N. T.

3. de ratione explicandi *prophetias* V. T.

4. de ratione interpretandi *parabolas*
Christi.

5. de

- 5. de ratione interpretandi *epistolas* apostolorum.
- 6. de ratione interpretandi *prophetias* apocalypseos Ioanneæ.

II. VERBALIS exhibet explanationem

Cap. 7. styli peculiaris *Mosaici*.

- 8. vere sanctæ interpretationis *Historicæ* V. T.
- 9. styli peculiaris in libro Iobi.
- 10. styli Davidici.
- 11. styli Salomonæi, tum dogmatico-moralis, tum prophetici.
- 12. diversi, qui in Prophetis deprehenditur, styli.
- 13. vere sanctæ interpretationis *Historicæ* N. T.
- 14. styli Paulini.
- 15. styli Petrini & Ioannei.
- 16. styli Apocalyptici.

23.

22.

21.

20.

EXEGE-

EXEGETICAE THEOLOGIAE
PARS QUINTA
COMPLECTITVR
HERMENEVTICAM SACRAM
SPECIALISSIMAM,
SEV
THEOLOGIAM HOMILETICAM

CVM
HÆC IN DVAS SECTIONES DIVIDATVR,
HISTORICAM NIMIRVM ET DOG-
MATICAM;

I. HISTORICA sectio monstrat

1. rationes homiliarum ecclesiasticarum
in ecclesia (*) primæva.
2. modum concionandi inde a *b. D.*
Martini Lutheri ætate usque ad tem-
pora *D. Io. Hülsemanni* (**) usitatum.
3. varias

(*) De his exposuerunt *D. Joach. Hildebrandus* & *D.*
Mich. Gottl. Hanschius.

(**) Vid. *S. R. D. Frider. Andr. Hallbaueri* præc. homilet.
part. I. cap. I. §. 7. & 8.

3. varias orationes sacras habendi methodos (***)

4. recentiora monita homiletica *Hülsemani, Carpzoviorum, Io. Frid. Mayeri, Zachariae Grapii, Georgii Gæzii, Val. Ern. Læscheri, Martini Chladenii, Io. Laur. Mosheimii, Frid. Andr. Hallbaueri, Romani Telleri, Car. Gottl. Hoffmanni, Fr. Ad. Lampii, Ioachimi Oporini, Io. Gustav. Reinbeckii, Casp. Iac. Hutbii, Io. Ern. Schuberti.*

5. ridiculos conatus eorum, qui nostro ævo *simplicismum homileticum*, ut ita loquar, laudibus extollere aliisque commendare studuerunt.

II. DOGMATICA ostendit modum, ex textu Biblico, domi recte explanato, rite habendi sermonem sacrum ad con-

C

cionem,

(***) Has singulas enarrat S. R. D. *Læscherus* in *prolegomenis, præmissis Theologiæ Mysticæ.*

23.

22.

21.

20.

cionem, in vera fide ac piis moribus
ita instruendam & confirmandam, ut
auditorum intellectus convincatur, eo-
rumque voluntas flectatur atque e-
mendetur, afflictis autem solatio eri-
gantur, sicque auditores ad æternam
perducantur beatitudinem. Idcirco

Cap. I. Exhibet præstantissimam omnium,
& cum rudium, tum eruditorum ædi-
ficationem adiuvantem, homiliarum
ecclesiasticarum methodum.

2. commonstrat varias orationum sacra-
rum species, pro diversitate obiecto-
rum & occasionum.

COM-

COMMENTATIO

DE IMMORTALIBVS QVORVNDAM
THEOLOGORVM IN EXEGETICAM
THEOLOGIAM MERITIS.

§. I.

VT omnibus constet, quorum scriptis
adiutus, tantum laborem susceperim;
collaudabo Theologos, qui de excolendo
exegeticæ theologiæ studio præclare sunt
promeriti.

§. II.

In *Bibliologia* sacra laudes meretur ope-
ra Mich. VValtheri, Abrab. Calovii, Io. Henr.
Heideggeri, Io. Gottl. Carpzovii, Christ. Henr.
Zeibichii, Christ. Aug. Heumanni, & Ioach.
Langii.

§. III.

In *Critica* sacra V. T. gloriam adepti
sunt Sal. Glassius, Abr. Calovius, Aug. Pfeif-
ferus,

23.

22.

21.

20.

*ferus, Io. Christoph. Wolffius, Io. Gottl. Carp-
zovius; at in Critica sacra N. T. post Glas-
sium Iob. Alb. Fabricius, Io. Olearius, Io. Ge.
Pritius, Io. Conr. Schwarzzius, Gerbardus
van Mastricht, Io. Christianus Klemmius, Car.
Gottl. Hoffmannus.*

§. IV.

*In Hermeneutica sacra generali facem
quam optime omnibus præferunt Ioannes
Reinhardus, Aug. Pfeifferus, Val. Ern. Læ-
scherus, Aug. Herm. Franckius, Martinus
Cbladenius, Io. Iac. Rambachius, Io. Ge. zur
Linden, Io. Leonb. Reckenbergerus, Ioach. Eh-
renfr. Pfeifferus.*

§. V.

*Progredior ad Hermeneuticam sacram
specialem. De dignoscendis variis styli,
quo scriptores sacri usi sunt, generibus sol-
licitus esse quodammodo cœpit Ioachimus*

Lan-

Langius in *Instit. Hermen. sacrae* p. m. 97.
seqq.

§. VI.

De *typis* optime exposuerunt *Michael Baumannus*, *Ioachimus Langius*, & *Ioannes van den Honert*. De *ratione interpretationis historicae* accurata & vere sancta in peculiari dissertatione differit laudatus *Heumannus*. In explicandis *emblematis* biblicis, post nonnullos alios, praecipuam operam adhibuerunt *Io. van den Honert* & *Wilib. Ern. Ewaldus*.

§. VII.

De genuina ratione interpretandi *prophetias V. T.* omnium optime exposuerunt *Nicol. Görtlerus*, *Io. Henr. Maius*, *Campegius Vitringa*, *Io. van den Honert*, *Rambachius*, *Io. Christ. Kirchmejerus*, & *Ioachimus Oporinus*.

C 3

§. VIII.

§. VIII.

Genuinum modum explanandi *parabolas Christi* ego iam ostendi in *institutionibus meis Theol. Parabolicae*. De epistolis ac stylo Pauli speciatim exposuerunt *Ioach. Langius & Rambachius*. Stylum Petri explanarunt *Io. Gerbardus*, laudatus *Langius & laudatus Heumannus*.

§. IX.

De stylo Ioannis epistolico præclare exposuerunt idem *Langius, Christoph. Sontagius, Ioach. Oporinus, & C. A. Heumannus*. De stylo Iacobi explicando sollicitus fuit in peculiari dissertatione *Io. Henr. Michælis & de stylo Iudæ Henr. Andr. VValtherus*.

§. X.

§. X.

De prophetiis ac stylo apocalypseos
Ioannæ ego exposui in *Chronotaxi mea nova
Apocalypseos Ioannæ, novis observationibus ex-
egeticis illustrata.*

23.

22.

21.

§. XI.

Ex hæctenus dictis optimus quisque
intelligit, magna esse & multiplicia præ-
stantissimorum Theologorum in exegeticam
theologiam merita: quæ eo libentius hic
laudibus extollere studui, quo felicius eo-
rum præceptis imbutus atque adiutus, in
perficiendo novo de theologia exegetica
opusculo iam progressus sum.

20.

§. XII.

Nihil fere mihi tribuam, sed omnia in-
effabili supremi Numinis benignitati, & præ-
stantis-

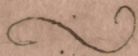
stantissimorum Theologorum præstantissi-
mæ manuductioni. DEVM vero obse-
cro atque obtestor, ut, auctis subinde ani-
mi corporisque viribus, desiderio & ex-
spectationi amicorum satisfacere
possim.

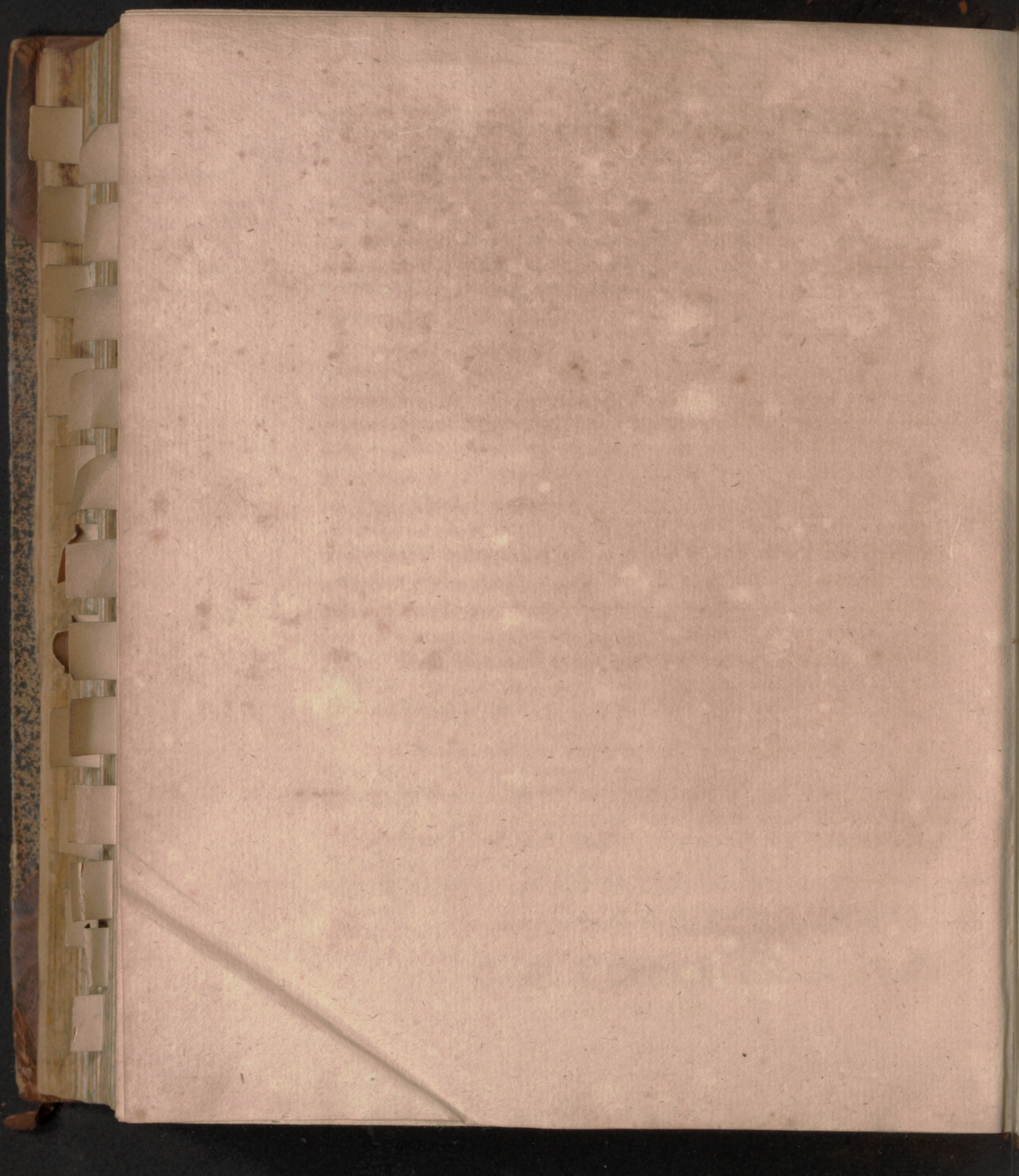
S. D. G.

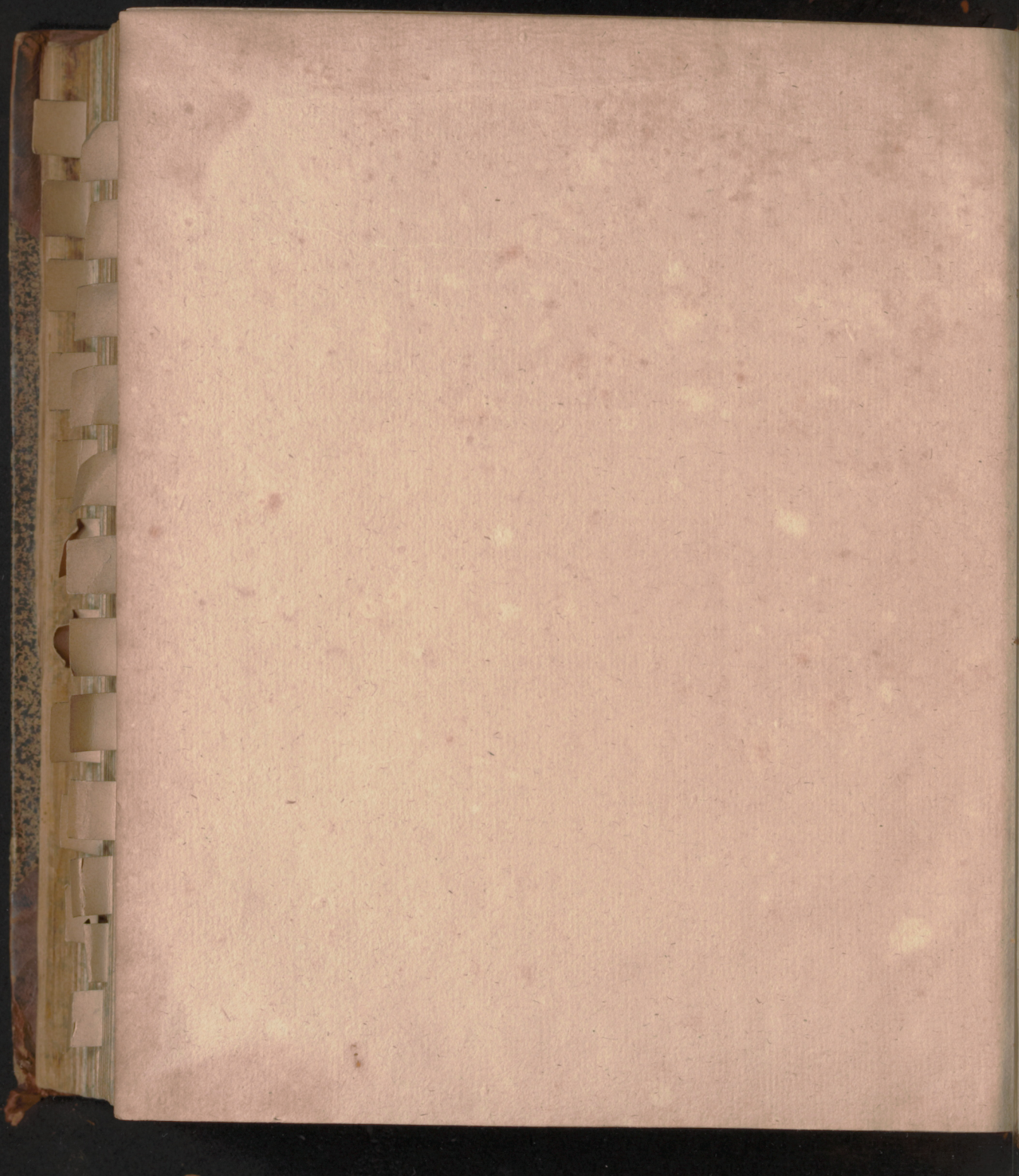

Index.

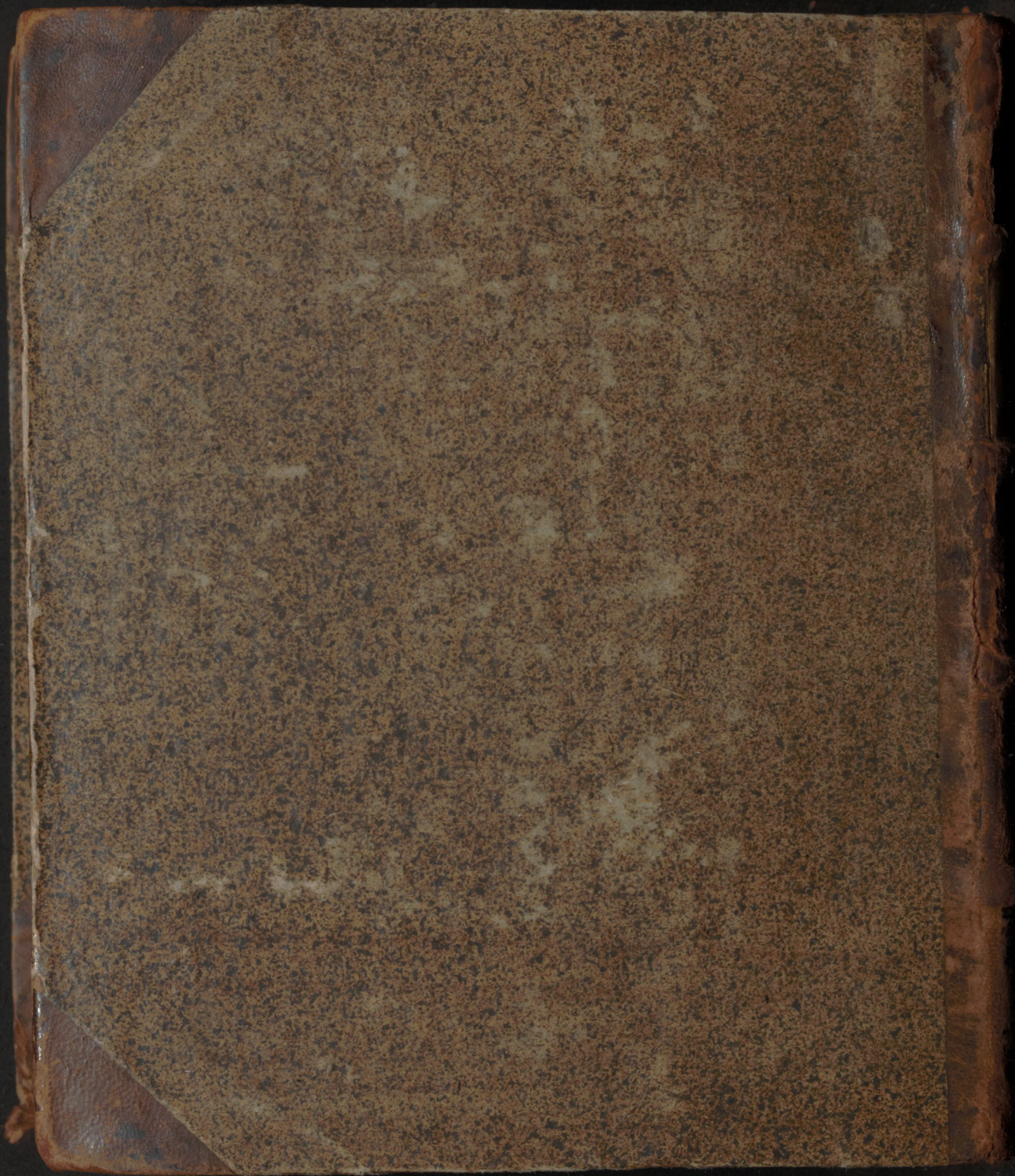
- 1.) Car. Bucher (J. P. S. t. Baumgarten) de Variis modis abutendi Evangelio.
- 2.) Jo. Rud. An. Piderit de Characteribus Antichristi.
- 3.) Guil. Christoph. Glantz de Suro docendi in conventibus sacris.
- 4.) Jo. Andr. Tafinger (J. P. S. t. Baumgarten) de Sacramentis generationim spectatis.
- 5.) Cabr. Joh. Speck (J. P. S. t. Hartmanni) de Consubstantiatione nullo modo haeretica.
- 6.) Joh. Tulemann d. Schenck de morte fidelium temporarii.
- 7.) Jo. Mart. Chladenius de morte fidelium post devotam a servatore mortem residua nihil paradoxo. (Cubitate.)
- 8.) Reinh. Georg. Geddesmann (J. P. S. t. Baumgarten) Historia doctrine de statu animarum separatarum.
- 9.) Jo. Christ. Heberstret Dissquisitio: Num Moses in formanda sua gentis Republ. de futuris promissis aut poenis cogitaverit, eorumque aliquam mentionem fecerit?
- 10.) Phil. Jac. Ammendorf de convenientia novissimi Iudicii cum Legislatione. Diss. prior
Diss. posterior
- 11.) _____
- 12.) Gottl. Wernsdorffii Dissquisitio: Utrum forsitan nonnulli pii ante diem extremum resipuerint?
- 13.) Gottl. Joh. Winckleri (J. P. S. t. Baumgarten) Compendio quor. Oratio, Meditatio, Tentatio faciunt Christianus Theologus.
- 14.) Gottl. Müller de E. A. ecclesia Theologica.
- 15.) Rud. Diet. Lodemanni Dissquisitio: Num mens hilarior, an tristior Ministris Ecl. probu magis deest?
- 16.) Jo. Lud. Frid. Schilleri (J. P. S. t. Baumg.) Fuga Christianorum & in sp. sacerdotu ad trutinam Sal. & Revel. yasta.
- 17.) Hier. Dan. Schlemmer (J. P. S. t. Loh.) de Cessione necessaria in genere de disciplina in Ecclesia de defectu imperandis, & Superioris.
- 18.) Jo. Georg. Knappii de Statu temporum nato Christo & de singulari plura temporis nostri signo.
- 19.) Laur. Reinhardi Sialographia & Prodomus Theologiae Eschatologicae.
- 20.) Hier. Georg. Glöckneri Examen rationis interpretandi a Westphalis plerumque adhibita.
- 21.) Gust. Georg. Zeltneri Evangelium Tetragrammaros e N. T. exalans.
- 22.) Car. Lud. Francke (J. P. S. t. Michaelis) de Josepho, typo Messia admodum suspecto.
- 23.) Joh. Fried. Stoy (J. P. S. t. Pfizeri) de Beneficiis Typicis.

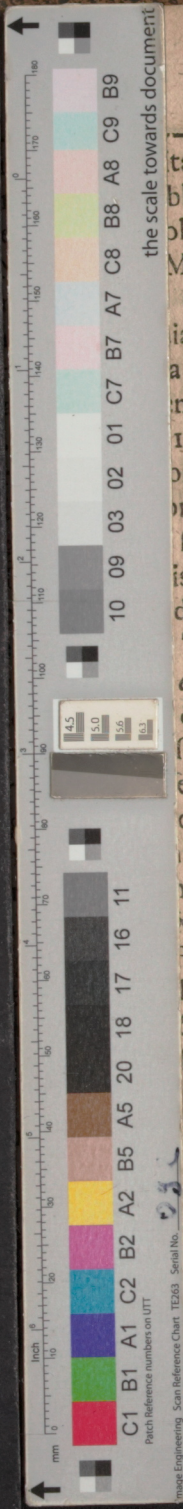

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn85750603X/phys_0040

DFG

ta perticae impositum esse perhibet. (i) Recte
 bibliothecae citatae, quod haec explicatio hypo-
 polo Antitypo, oleat, iudicavit. Ita enim ESPA-
 MANNVS, VITRINGA, DEYLINGIO (k)
 durum horrendumque arbitrantur, comparare
 diabolo, cujus alias, imo in hac ipsa historia, ser-
 a: Rectius cogitari de Christo, in cruce trium-
 nte, quem secum simul suspenderit, & exposue-
 15. Sed testimonium ipsius Christi Joh. III. 14.
 comparationis, καθως & στως illic adhibitas, ad
 ominis nos remittunt; neque, ut de diabolo hic
 suspenso, necessitas postulat. Servatorem ergo
 is aenei antitypum fuisse sancte credimus, & ap-
 ductum ipsius Scripturae, non adeo difficilem de-
 Tertia comparationis autem latere nobis viden-
 exaltato serpente, tum in effectu, ad Israelitas
 & denique in medio, ad hunc effectum obtinen-
 scripto. Primo enim erigebatur serpens, figu-
 ed nec naturam nec venenum serpentis habens,
 cae, & ponebatur ob oculos totius populi: ita
 ilitudine quidem carnis peccati missus, ipsam ta-
 nem non habens, (l) affigebatur ligno, & erat
 XII. 23. ut ab omnibus in cruce conspici posset.
 ferentia est, uti in typo, ita in antitypo quoque,
 laedentem & erectum sanantem, qui priori, qua-
 stus plane dissimilis fuit. Ille rationem veneni,
 buit. Quoad secundum comparationis mem-
 populum immorigerum, eamque ob causam,
 ribus, per venenatos serpentum ictus immixtis,
 F 2 mor-

em vid. in Bibl. Bremensi Cl. IV. Fasc. I. p. 178.
 CXII. seqq.
 Ebr. IV. 15.